



حاکمیت شرکتی و خرید اظهار نظر حسابرس با بررسی نقش عملکرد مالی شرکت

عاطفه وقاری

کارشناس ارشد حسابداری دانشگاه غیر انتفاعی حکیمان بجنورد

Vaghari@gmail.com

چکیده

واژه حاکمیت شرکتی تا بیست سال قبل در زبان انگلیسی وجود نداشته است، با این حال، در دو دهه اخیر نه تنها در ادبیات نظری، بلکه در مباحث سیاستگذاران بخش عمومی نیز اهمیت بسزایی پیدا کرده است. تعاریف ارائه شده از حاکمیت شرکت ها، عمدتاً دو دیدگاه محدود و گسترده را در برمی گیرد. این تحقیق با هدف بررسی تاثیر عملکرد مالی شرکت بر رابطه بین حاکمیت شرکتی و خرید اظهار نظر حسابرس است، اقدام به جمع آوری داده های مرتبط با تحقیق از شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران کرد. شرکت های نمونه این تحقیق شامل ۱۱۰ شرکت برای بازه زمانی ۸ ساله برای سال های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ است. به منظور جمع آوری داده های تحقیق از سایت کدال و نرم افزار رهاورد نوین استفاده شد. روش تجزیه و تحلیل داده ها تحقیق رگرسیون پانل دیتا چند متغیره است. نتایج حاصل از تحقیق نشان داد حاکمیت شرکتی تاثیر منفی بر خرید اظهار نظر حسابرس دارد و از سوی دیگر عملکرد مالی شرکت تاثیر مثبتی بر رابطه بین حاکمیت شرکتی و خرید اظهار نظر حسابرس دارد.

واژگان کلیدی: خرید اظهار نظر حسابرس، حاکمیت شرکتی، عملکرد مالی

مقدمه

تغییر حسابرس به منظور تغییر تقاضا برای خدمات حسابرسی و عدم تطابق حسابرس صاحبکار یا تلاش برای کاهش هزینه‌های حسابرسی مرتبط است، اما انگیزه برخی از تغییرات خرید (مثل خرید برای اظهارنظر حسابرسی بهبود یافته از یک حسابرس (جانشین) مشکوک می‌باشد. احتمال می‌رود حسابرسان جانشین برای حفظ مشتری جدید خود تا زمانی که هزینه‌های شروع کار را بهبود ندهند، عواقب منفی بیشتری بر کیفیت حسابرسی شان به دنبال داشته باشند، لذا در معرض فشار بیشتر مشتری قرار گیرند (دی آنجلو، ۱۹۸۱)^۱. علاوه بر این، اگر حسابرسان نگران خسارات و اعتبار خود در اثر خاتمه زود هنگام قرارداد حسابرسی باشند، حسابرسان جانشین می‌توانند متعاقب با تغییر خرید اظهارنظر بیشتر در معرض تهدیدهای عزل و برکناری خود قرار گیرند (جیجر و راگاناندان، ۲۰۰۲)^۲. در مقابل، حسابرسان فعلی تحت خرید اظهارنظر «بدون تغییر» می‌توانند در برابر فشار مشتری مقاوم‌تر باشند، زیرا هزینه‌های راه‌اندازی را تا حدی یا کاملاً از خدمات حسابرسی قبلی دریافت کرده‌اند (هسون چانگ و همکاران، ۲۰۱۹).

مدیر با تغییر حسابرس امید به جلوگیری از اظهارنظر تعدیل شده از جمله اظهارنظر مشروط حسابرس دارد. تنظیم‌کننده‌ها و سرمایه‌گذاران مدت‌ها است که نگران پیامدهای خرید اظهارنظر در استقلال حسابرس هستند. بسیاری بر این باورند که "تعویض حسابرس اغلب عمدتاً به دلایل فرصت‌طلبی در امید رسیدن به یک حسابرس سازگار انجام شده است." این نگرانی‌ها مبتنی بر این ظن است که شرکای حسابرسی به خرید اظهارنظر تسلیم می‌شوند. یک موسسه حسابرسی به دلیل عدم تجربه یا تخصص خود ممکن است در شناسایی شرایط کاهش دهنده مسائل اساسی شرکت ناتوان باشد (هالمن^۳، ۲۰۱۷). شواهد موجود نشان می‌دهد که حسابرسان کم تجربه و یا کم شایسته تمایل دارند برای جبران صلاحیت کمتر در یک محیط خطرناک، گزارش‌های غیر متعارف بیشتری صادر کنند. وقتی مشتری دارای اطلاعات دقیق تری نسبت به حسابرس درباره ارزیابی نگرانی در مورد حسابرس داشته باشد، می‌تواند تغییرات حسابرس ایجاد کند و معتقد است که نظر منفی حسابرس نادرست است (چن و همکاران^۴، ۲۰۱۹).

بنگاه‌های اقتصادی دچار بحران مالی می‌توانند انگیزه‌های جدی برای مشارکت در خرید اظهارنظر داشته باشند تا از اظهارنظر حسابرس در مورد تداوم فعالیت اجتناب کنند؛ زیرا دریافت یک اظهارنظر حسابرسی در مورد تداوم فعالیت عواقب پرهزینه‌ای از قبیل واکنش منفی در بازار، کاهش رتبه اعتبار و دشواری در جذب سرمایه جدید را به دنبال دارد که می‌تواند باعث شکست شرکت شود (منون و ویلیامز، ۲۰۱۰؛ چن و همکاران^۵، ۲۰۱۶).

علاوه بر این، مشتریانی که اقدام به خرید اظهارنظر می‌کنند، میزان «خطای ارزیابی شده نوع بتا»^۶ (در مواردی رخ می‌دهد که صورت‌های مالی از جنبه‌های با اهمیت مطابق با استاندارد‌های حسابداری نباشد اما حسابرس گزارش مقبول صادر نماید) آن‌ها در نظرات حسابرسی نسبت به مشتریانی که حضور ندارند بیشتر می‌باشد. همچنین نرخ خطای نوع دو آن‌ها برجسته و

^۱ DeAngelo

^۲ Geiger and Raghunandan,

^۳ Hallman,

^۴ Chen

^۵ Menon and Williams; Chen

^۶ ex post Type II

چشمگیرتر برای مشتریانی می باشد که حسابرسان را برای خرید اظهارنظر تغییر می دهند. اما برای مشتریانی که حسابرسان را برای خرید اظهارنظر حفظ نمی کنند چنین نیست (چانگ و همکاران، ۲۰۱۹).

حاکمیت شرکتی زیر مجموعه قراردادهای یک شرکت است که به تراز کردن اقدامات و فعالیت مدیران و با در نظر گرفتن منافع سهامداران کمک می کند. این تعریف مشکل تئوری نمایندگی در زمینه ایجاد انگیزه برای مدیریت و تقدم منافع سهامداران را به عهده می گیرد (فیلز و همکاران، ۲۰۱۸).

ساز و کارهای حاکمیت شرکتی نقش مهمی در ارتباط گروه هایی از ذینفعان (مانند مشتریان، کارمندان و جامعه) بر عملکرد شرکت دارند. چنانچه گروه های ذینفع در حقوق مالکیت سهام باشند، پاسخگویی و مدیریت مؤثر بر این روابط موجب موفقیت می گردد (استیوس و سان، ۲۰۱۵).

مکانیسم های حاکمیت شرکتی برای عملکرد صحیح بازار سرمایه و اقتصاد کشور حیاتی و موجب جلب و حفظ اعتماد عمومی است. حاکمیت مناسب شرکتی این اطمینان را پدید می آورد که بنگاه ها، سرمایه خود را به طور موثر بکار برند. به علاوه این اطمینان را می دهد که هیئت مدیره در برابر سهامداران و ذی نفعان پاسخگو باشد. زمانی که ساختار حاکمیت شرکتی از اصول ضعفی برخوردار باشد، تضاد سرمایه گذاران بزرگ و کوچک نیز افزایش می یابد (فخری و همکاران، ۱۳۹۸).

با توجه به مطالب بیان شده فرضیه های تحقیق به قرار زیر است:

۱- حاکمیت شرکتی بر خرید اظهارنظر حسابرس تاثیر گذار است.

۲- عملکرد مالی بر رابطه بین حاکمیت شرکتی و خرید اظهارنظر حسابرس تاثیر گذار است.

روش تحقیق

تحقیق دارای یک مدل بوده که به عبارت زیر است:

$$SHOP_{it} = \beta_0 + \beta_1 FGOV_{it} + \beta_2 ROA_{it} + \beta_3 (ROA_{it} * FGOV_{it}) + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 GROWTH_{it} \\ + \beta_6 LEV_{it} + \beta_7 LIQUIDITY_{it} + \beta_8 LOSS_{it} + \beta_9 BTM_{it} + \beta_{10} CFO_{it} \\ + \beta_{11} CEO_{it} + Industry Dummy + Year Dummy + \varepsilon_{it}$$

متغیر وابسته:

خرید اظهارنظر حسابرسی ($SHOP_{it}$): در صورت خرید اظهارنظر برابر یک و در غیر اینصورت برابر صفر است.

خرید اظهارنظر در صورتی رخ می دهد که شرکت بطور اختیاری اقدام به تغییر حسابرس از حسابرس با کیفیت به حسابرس با کیفیت کمتر اقدام نماید و اظهارنظر حسابرس بر خلاف اقلام تعهدی اختیاری (به عنوان معیار کیفیت اطلاعات) بهتر شده باشد. کیفیت حسابرس بر مبنای امتیاز کنترل کیفی موسسه و در صورت عدم دسترسی بر مبنای رتبه حسابرس تعیین خواهد شد. بهبود اظهارنظر حسابرسی به ترتیب از مردود به عدم اظهارنظر، مشروط و مقبول یا از عدم اظهارنظر به مشروط و مقبول یا از مشروط به مقبول است و اقلام تعهدی اختیاری بر مبنای زیر محاسبه می شود.

در این پژوهش از اقلام تعهدی اختیاری به عنوان جایگزینی مناسب برای کیفیت اطلاعات استفاده شده و برای محاسبه آن ابتدا کل اقلام تعهدی به شرح زیر اندازه گیری شده است:

$$ACCR_{i,t} = ERRN_{i,t} - CFO_{i,t}$$

∇ Feils

^ Stuebs, M and Sun,

$ACCR_{i,t}$: بیانگر کل اقلام تعهدی شرکت i در سال t است.

$ERRN_{i,t}$: بیانگر سود عملیاتی شرکت i در سال t است.

$CFO_{i,t}$: بیانگر وجه نقد حاصل از عملیات شرکت i در سال t است.

جوزن تفاوت سود و وجه نقد حاصل از عملیات را به عنوان اقلام تعهدی معرفی می کند. بر مبنای این رویکرد اطلاعات موجود در وجه نقد عملیاتی، معیاری عینی تر برای ارزیابی عملکرد واقعی بنگاه اقتصادی است، از این رو، کم تر می تواند مورد دستکاری مدیریت قرار گیرد. در این الگو فرض بر این است که برای محاسبه اقلام تعهدی مدیریت نشده ناشی از معاملات اقتصادی دو متغیر دارایی های ثابت مشهود و تغییرات در درآمدها مؤثر است. او فرض ثابت بودن اقلام تعهدی غیراختیاری را کنار گذاشت و تلاش کرد اثر تغییر شرایط اقتصادی بر اقلام تعهدی غیراختیاری را کنترل کند. الگوی جوزن به شرح زیر است (۵۶):

$$ACCR_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 \Delta REV_{it} + \alpha_2 PPE_{it} + \varepsilon_{it}$$

$\Delta RVE_{i,t}$: بیانگر درآمد شرکت i در سال t منهای درآمد سال $t-1$ تقسیم بر میانگین جمع دارایی ها.

$PPE_{i,t}$: بیانگر ناخالص دارایی های ثابت مشهود شرکت i در سال t تقسیم بر میانگین جمع دارایی ها.

$\varepsilon_{i,t}$: جزء خطا است که در این الگو به عنوان معیار اقلام تعهدی اختیاری و معیار معکوس کیفیت حسابرسی است.

در الگوی جوزن فرض می شود که درآمد فروش غیراختیاری است در حالی که چنانچه سود از طریق درآمدهای غیراختیاری مدیریت شود الگوی مذکور بخشی از سود مدیریت شده را حذف می کند. از این رو، دیچو و همکاران (۱۹۹۵) برای از بین بردن فرض غیراختیاری بودن درآمد فروش، اقدام به تعدیل درآمد از طریق تغییرات حساب های دریافتی کردند و فرض کردند که تمام تغییرات فروش نسبه از مدیریت سود ناشی می شود؛ در نتیجه، تغییرات در حساب های دریافتی به الگوی جوزن افزوده شد و الگوی زیر ارائه شد:

$$ACCR_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 [\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}] + \alpha_2 PPE_{it} + \varepsilon_{it}$$

$\Delta REC_{i,t}$: بیانگر حساب های دریافتی تجاری شرکت i در سال t منهای حساب های دریافتی تجاری سال $t-1$ تقسیم بر میانگین جمع دارایی ها است.

با توجه به موارد مذکور در این پژوهش برای جداسازی بخش اختیاری از کل اقلام تعهدی، داده های پژوهش با مدل تعدیل شده جوزن بشرح فوق مورد آزمون قرار خواهد گرفت و سرانجام خطاهای باقیمانده مدل به عنوان معیار اقلام تعهدی اختیاری تلقی خواهد شد که هر چه جزء باقیمانده کمتر باشد کیفیت اطلاعات بالاتر و بر عکس هر چه کمتر باشد کیفیت اطلاعات کمتر است.

متغیر مستقل:

حاکمیت شرکتی ($FGOV_{it}$): برای محاسبه متغیر حاکمیت شرکتی، چند معیار حاکمیت شرکتی بر اساس رویکرد مولفه های اصلی شاخص سازی می شود. معیار های بیان شده شامل:

- استقلال هیات مدیره: بر مبنای درصد تعداد اعضای غیر موظف هیات مدیره به کل اعضای هیات مدیره بدست می آید. عضو غیر موظف هیات مدیره به عضوی اطلاق می شود که در شرکت مسؤولیت اجرایی رسمی نداشته باشد.

- تخصص مالی هیات مدیره: اگر اکثریت هیات مدیره تخصص مالی داشته باشند برابر " ۱ " در غیر این صورت برابر صفر می باشد.

- مالکیت نهادی: سهام تحت مالکیت سهامداران نهادی

- دوگانگی وظایف مدیرعامل: در صورت مدیرعامل رئیس یا نایب رئیس هیات مدیره نباشد برابر یک و در غیر این صورت برابر صفر است.



- مالکیت مدیریتی: که بر مبنای نسبت جمع سهام اعضای هیئت مدیره به کل سهام شرکت بدست می آید. متغیر تعدیلگر:

عملکرد مالی شرکت (ROA_{it}): نسبت سود خالص به جمع دارایی ها در این تحقیق به عنوان پروکسی برای عملکرد مالی شرکت در نظر گرفته میشود

متغیر های کنترلی

اندازه شرکت ($SIZE_{it}$): لگاریتم فروش

نرخ رشد فروش ($GROWTH_{it}$): مبنای نسبت تغییر فروش امسال نسبت به سال قبل تقسیم بر فروش سال قبل

اهرم مالی (LEV_{it}): تقسیم کل بدهی ها به کل دارایی ها

سرمایه در گردش ($LIQUIDITY_{it}$): نسبت سرمایه در گردش تقسیم بر کل دارایی ها

نزول سود ($LOSS_{it}$): شرکت زیان خالص داشته باشد برابر یک در غیر اینصورت برابر صفر

نسبت ارزش دفتری به به بازاری (BTM_{it}): نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار حقوق صاحبان سهام

جریان نقد عملیاتی (CFO_{it}): جریان وجوه نقدی عملیاتی تقسیم بر کل دارایی ها

تغییر مدیر عامل (CEO_{it}): در صورت تغییر مدیر عامل در طول سال مقدار متغیر یک و در صورت عدم تغییر عدد صفر را به خود اختصاص میدهد.

یافته ها

۱- آمار توصیفی

اولین قدم در مواجهه با گروهی از داده‌های آماری طبقه‌بندی، توصیف و تحلیل داده‌ها به منظور استخراج و تلخیص سریع اطلاعات نهفته در داده‌ها می‌باشد. نتایج توصیفی حاصل از این پژوهش شامل (میانگین، میانه، انحراف معیار، بیشینه، کمینه) در جدول ۱، ارائه شده است.

جدول ۱-۴: آمار توصیفی متغیرهای کمی تحقیق

نام متغیر	میانگین	میانه	انحراف معیار	کمترین	بیشترین	مشاهدات
استقلال هیات مدیره	۰/۶۵۹	۰/۶۱۵	۰/۰۰۸	۰/۰۰۰	۱/۰۰۰	۹۲۵
مالکیت نهادی	۰/۶۱۰	۰/۷۰۰	۰/۰۱۰	۰/۰۰۰	۰/۹۹۰	۹۲۵
سهامداران عمده	۰/۷۲۱	۰/۷۷۰	۰/۰۰۷	۰/۰۰۰	۰/۹۹۰	۹۲۵
مالکیت مدیریتی	۰/۶۳۲	۰/۷۰۵	۰/۰۱۰	۰/۰۰۳-	۰/۹۸۲	۹۲۵
حاکمیت شرکتی	۰/۱۴۱	۰/۲۲۳	۰/۷۲۵	-۲/۳۷۲	۱/۱۴	۹۲۵
سود آوری	۰/۰۹۴	۰/۰۷۱	۰/۰۰۵	۰/۴۰۴-	۰/۶۲۲	۹۲۵
اندازه شرکت	۱۴/۲۶۴	۱۴/۲۰۶	۰/۰۵۱	۱۰/۵۳۳	۱۹/۳۱۳	۹۲۵
رشد فروش	۱/۹۶۶	۰/۰۱۵	۰/۲۰۰	۰/۹۹۰-	۳۳/۶۹۲	۹۲۵
نسبت بدهی	۰/۶۰۲	۰/۶۰۴	۰/۰۰۸	۰/۰۶۱	۱/۳۹۴	۹۲۵

نسبت سرمایه در گردش	۰/۱۳۳	۰/۱۴۵	۰/۰۰۹	۰/۶۸۹-	۰/۸۳۷	۹۲۵
نسبت ارزش دفتری	۰/۳۹۵	۰/۳۲۲	۰/۰۱۴	۰/۴۹۵-	۴/۶۸۲	۹۲۵
جریان نقدی عملیاتی	۰/۱۰۴	۰/۰۸۶	۰/۰۰۵	۰/۴۶۰-	۰/۶۴۲	۹۲۵

میانگین اندازه شرکت ۱۴/۲۶۴ که کمترین آن ۱۰/۵۳۳ و بیشترین آن ۱۹/۳۱۳ است. میانگین اهرم مالی ۰/۶ و انحراف معیار آن ۰/۰۰۸ است. تنها ۹ درصد است از شرکت‌ها دارای به طور متوسط ۹ درصد سود آوری داشته اند. به طور میانگین ۱/۹ میزان فروش نسبت به سال قبل رشد داشته است.

با توجه به جدول ۲ مشاهده می‌شود که در ۱۲/۵ درصد از موارد خرید اظهارنظر حسابرس صورت گرفته است که شامل ۹۹ سال - شرکت است. به طور متوسط نیمی از شرکت‌ها دارای تخصص مالی در هیئت مدیره هستند. همچنین ۱۹ درصد مدیران دارای دوگانگی وظایف بوده اند. در شرکت‌های مورد بررسی ۱۵ درصد از شرکت‌ها زیان ده بوده اند.

جدول ۲ آمار توصیفی متغیرهای کیفی تحقیق

نام متغیر	تعداد مشاهدات یک	درصد فراوانی مشاهدات یک	تعداد مشاهدات صفر	درصد فراوانی مشاهدات صفر
تغییر حسابرس	۲۹۶	۰/۳۲	۶۲۸	۰/۶۸
تغییر حسابرس و بهبود اظهارنظر	۲۵	۰/۰۹	۲۷۱	۰/۹۱
تغییر حسابرس و نوسان بیش از ۵ درصد در اقلام تعهدی	۸۱	۰/۲۷	۲۱۵	۰/۶۳
کل خرید اظهارنظر حسابرسی	۹۹	۰/۱۲	۶۹۳	۰/۸۷
زیان	۱۲۲	۰/۱۵	۶۷۰	۰/۸۵
تغییر مدیر عامل	۱۲۵	۰/۱۶	۶۶۷	۰/۸۴

۲- آمار استنباطی

با توجه به ماهیت داده‌ها لازم است از رگرسیون لجستیک جهت برآورد مدل استفاده شود. به این منظور با استفاده از معیار بیز به مقایسه بین مدل‌ها (لجستیک معمولی، لجستیک با اثر زمان، لجستیک پانلی با اثرات ثابت و لجستیک پانلی با اثرات تصادفی) پرداخته و کمترین میزان آن مدل مناسب را نشان می‌دهد.

با استفاده از معیار بیز مدل مناسب انتخاب می‌شود به این ترتیب که کمترین میزان معیار بیز (BIC) نشان دهنده مدل مناسب است. در جدول ۳، معیارهای بیز هر یک از مدل‌ها ارائه شده است.

جدول ۳: نتیجه معیار بیز جهت انتخاب مدل مناسب

نتیجه	لجستیک معمولی	لجستیک با اثر زمان	لجستیک پانلی با اثرات ثابت	لجستیک پانلی با اثرات تصادفی
مدل لجستیک با اثر زمان	۵۴۰.۳۹	۴۷۵.۵۵	۱۲۵۶.۹۵	۵۵۱.۷

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که برای مدل کمترین میزان معیار بیز با ۴۷۵/۵۵ مربوط به لجستیک با اثر زمان است. در ادامه نتایج حاصل از برازش مدل در جدول ۴-۵ ارائه شده است.



جدول ۴ نتیجه برازش مدل

نام متغیر	نماد	ضریب	خطای معیار	آماره Z	P-value
عرض از مبدا	(Intercept)	-۷/۷۸۷	۲/۳۳۵	-۳/۳۳۶	۰/۰۰۱
حاکمیت شرکتی	FGOV	-۱/۶۰۰	۰/۶۷۴	-۲/۳۷۴	۰/۰۱۸
سود آوری	ROA	-۲/۲۶۹	۱/۷۸۹	-۱/۲۶۸	۰/۲۰۴
سودآوری*حاکمیت شرکتی	FGOV*ROA	۰/۰۳۳	۰/۰۱۳	۲/۴۲۵	۰/۰۱۸
اندازه شرکت	SIZE	۰/۱۵۳	۰/۱۵۱	۱/۰۱۶	۰/۳۱۰
رشد فروش	GROWTH	۰/۷۶۱-	۰/۳۱۵	۲/۴۱۵-	۰/۰۱۶
نسبت بدهی	LEV	۱/۳۲۲	۱/۰۳۶	۱/۲۷۶	۰/۲۰۲
نسبت سرمایه در گردش	LIQ	۰/۷۰۰	۰/۸۳۱	۰/۸۴۲	۰/۴۰۰
زیان	LOSS	۰/۰۴۶	۰/۴۵۷	۰/۱۰۱	۰/۹۲۰
نسبت ارزش دفتری	BTM	۰/۵۶۶	۰/۳۹۳	۱/۴۴۱	۰/۱۵۰
جریان نقدی عملیاتی	CFO	۰/۶۳۷	۱/۲۶۰	۰/۵۰۶	۰/۶۱۳
تغییر مدیر عامل	CEO	۳/۶۸۴	۰/۵۲۶	۷/۰۰۷	۰/۰۰۰
		آماره کای دو (مقدار-p)	۲۴۷/۵۲۷۴ (<۰/۰۰۱)	ضریب تعیین R^2 مک فادن	۰/۴۲

جدول ۴-۵ نشان می‌دهد که آماره کای دو مدل در سطح خطای ۵ درصد معنادار است و حاکی از معنادار بودن کل مدل است. هم چنین R^2 مک فادن نیز ۰/۴۲ است که بیان می‌کند مدل ۴۲ درصد قابلیت پیش بینی خرید اظهارنظر حسابرسی را دارد. در ادامه به منظور بررسی هر یک از فرضیه های تحقیق، متغیرهای مستقل غیر معنادار را بر اساس بیشترین p -مقدار از مدل خارج کرده تا برای هر فرضیه به مدل نهایی دست یابیم. ضریب حاکمیت شرکتی با مقدار منفی و معناداری زیر پنج درصد نشان از تایید فرضیه اول و معناداری داری متغیر ضریب و ضریب مثبت نشان از معناداری فرضیه دوم و تاثیر مثبت متغیر تعدیلگر است.

بحث و نتیجه گیری

تحلیل فرضیه اول: یافته های پژوهش در فصل قبل نشان داد که بین حاکمیت شرکتی و خرید اظهارنظر حسابرس رابطه منفی و معناداری وجود دارد.

با افزایش تعداد اعضای غیرموظف کارآمدی هیأت مدیره افزایش می‌یابد. همچنین، اعضای مستقل، مسئله نمایندگی را کنترل و عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیر و سهامداران را با ارائه اطلاعات با کیفیت تر، کاهش می‌دهند. بنابراین، احتمال دریافت نظر مقبول در شرکت های دارای تعداد بالاتر اعضای غیرموظف هیأت مدیره بیشتر است. ویژگی های فردی مدیران از جمله توانایی و دانش مالی می‌تواند رفتار و نوع تصمیمات آنها را در سازمان تحت الشعاع قرار داده و به موجب آن شفافیت گزارشگری مالی تحت تأثیر قرار بگیرد و عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیر و سهامداران را با ارائه اطلاعات با کیفیت تر، کاهش می‌دهند.

وجود سهامدارن نهادی در ساختار مالکیت شرکت ها می‌تواند با نظارت فعال به عنوان یک مکانیسم نظارتی برای محدود کردن فرصت طلبی مدیریت عمل کرده و از این طریق کیفیت گزارشگری مالی افزایش یابد. به عبارت دیگر افزایش مالکیت نهادی موجب افزایش قدرت مالکان بر مدیریت و کاهش هزینه های نمایندگی می‌شود، این عامل ارائه اطلاعات توسط مدیریت را تحت



تأثیر قرار می دهد؛ در نتیجه، موجب افزایش کیفیت گزارشگری مالی می شود که این امر احتمال دریافت نظر مقبول را بیشتر می نماید. مالکان، با توجه به میزان مالکیتشان، بر شرکت تحت مالکیتشان کنترل مؤثری دارند، ساختار مالکیت (ویژگی های مالکان و میزان مالکیتشان) یک عنصر بالقوه مهم در حاکمیت شرکتی است هم پوشانی بیشتر میان مالکیت و کنترل منجر به کاهش تضاد منافع و در نتیجه بهبود عملکرد شرکت می گردد. داشتن مالکیت از سوی مدیر شرکت می تواند به بهبود همسویی منافع مدیران و سهامداران کمک کند به عبارت دیگر مالکیت مدیران شرکت در سهام آن، به هم سوسازی منافع سهامداران و مدیران کمک می کند. این مهم باعث می شود تا تعارض بین مدیران و سهامداران کاهش یابد و مدیران تلاش کنند که منافع شرکت به سمت منافع سهامداران میل یابد. اگر مدیران مالکیت بیشتری در اختیار داشته باشند تلاش بیشتری برای بهبود عملکرد شرکت انجام دهند و این امر موجب عدم نیاز خرید اظهارنظر حسابرس می شود با توجه به توضیحات بالا می توان گفت که بین حاکمیت شرکت و خرید اظهارنظر حسابرس رابطه معکوس و معناداری وجود دارد.

تحلیل فرضیه دوم: یافته های پژوهش در فصل قبل نشان داد که سودآوری بر رابطه بین ویژگی های حاکمیت شرکتی و خرید اظهارنظر حسابرس تأثیرگذار می باشد لذا این فرضیه از لحاظ آماری تایید می شود. یافته این فرضیه نشان می دهد شرکت های که عملکرد مالی بهتری داشته اند نظارت و حاکمیت شرکتی را تقویت کرده و باعث شده این نظارت قوی تر مانع از خرید اظهار نظر حسابرس شود.

۸

منابع

- Chen, F., Peng, S., Xue, S., Yang, Z., and Ye, F., (۲۰۱۶). **Do Audit Clients Successfully Engage in Opinion Shopping?**. Partner-Level Evidence". *Journal of Accounting Research*, ۵۴(۱): ۷۹-۱۱۲.
- DeAngelo, L. (۱۹۸۱). **Auditor size and audit quality**. *Journal of Accounting and Economics*, ۳ (۳): ۱۸۳-۱۹۹.
- Feils, D., Rahman, M. & Şabac, F. (۲۰۱۸). **Corporate Governance Systems Diversity: A Coasian Perspective on Stakeholder Rights**. *Journal of Bus Ethics*, ۱۵۰- ۴۵۱.
- Geiger, M., and K. Raghunandan. (۲۰۰۲). **Auditor tenure and audit reporting failures**. *A Journal of Practice & Theory*, ۲۱ (۱): ۶۷-۷۸.
- Hallman, N. (۲۰۱۷). **Do auditors overemphasize contextual benchmarks? Archival evidence on contrast effects in auditors' assessment of client risk**. Working Paper, University of Texas at Austin. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=۲۹۳۵۰۹۸>
- Menon, K., and D. Williams. (۲۰۱۰). **Investor reaction to going concern audit reports**. *The Accounting Review*, ۸۵ (۶): ۲۰۷۵-۲۱۰۵.
- Stuebs, M., & Sun, L. (۲۰۱۵). **Corporate governance and social responsibility**. *International Journal of Law and Management*, ۵۷(۱), ۳۸-۵۲.